

161

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

B. Z. FRADKIN

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

Capcana „solenoidului"

★★★

EDITATA DE REVISTA
ȘTIINȚA și TEHNICA

BORIS FRADKIN

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

* * *

Capcana „solenoidului"

Colecția „Povestiri științifico-fantastice"
Anul VII — Nr. 161 — August 1961

În romîneşte de TUDOR RADU şi CEZAR RADU

Coperta-desen: DUMITRU IONESCU

Rezumatul broşurilor precedente

I

„P.V.-313", o navă uriaşă de 52 m înălţime şi 7,5 m diametru, porneşte la drum. Ea nu va luneca pe apa oceanelor şi nici nu va străbate spaţii interstelare; se va îndrepta spre interiorul pămîntului, spre bezna de foc a adîncurilor subterane.

Deşi pe navă există, din prevedere, rezerve alimentare pe 6 luni, călătoria trebuie să dureze doar cîteva zile. Cei şase membri ai echipajului au primit misiunea să atingă „bariera de adîncime", situată la 40 km de sol, iar după ce vor fi pătruns în astenosferă să revină la suprafaţă. Chiar înainte de plecare, constructorul-şef al navei, Remizovski, i-a atras atenţia lui Vadim să respecte itinerarul stabilit.

— M-am abătut eu vreodată de la program? a replicat vesel comandantul navei.

„P.V.-313" înaintează spre adîncuri. Sfredelul termonuclear deschide drum prin rocă, automatele giroscopice menţin direcţia pe verticală, sintetizatorii extrag din roci apă şi oxigen.

Unii membri ai echipajului — cum e Miheev — sînt vechi şi încercaţi călători în subteran, obişnuiţi cu condiţiile speciale impuse de asemenea drumuri. Pe atomistul Biront însă, savant deprins cu liniştea şi calmul cabi-

netului de lucru, totul îl enervează, îl sîcîie. El nici nu prea are încredere în „cutia asta de conserve".

Kilometrul 41. Nava a pătruns în astenosferă, atingînd ținta propusă. Acum trebuie să se întoarcă.

Dar sîntem abia la începutul romanului.

II

41 km de la suprafață. Și mai sînt încă mii în adîncime. Lui Vadim i se păru dintr-o dată că depășirea barierei de adîncime a fost o nimica toată și-l ispiti ideea continuării călătoriei. Cînd au auzit aceasta Andrei Ciurakov a dat din umeri indiferent, Biront a țipat că nava trebuie să fie întoarsă imediat, geologul Dekteariov a exclamat ca întotdeauna: „Ah zanghezur — zanzibar!"

Motoarele au fost puse în funcțiune, și „P.V.-313" a continuat să se deplaseze în jos. 70... 90... 100... 150 km de la suprafață. Nimeni nu se gîndește la reîntoarcere. Și Valentin Makarovici Biront este pasionat de această călătorie, descoperirea mezonilor în astenosferă confirmă ipoteza sa științifică cu privire la suprarăcire.

Kilometrul 202. Presiunea asupra navei este de 72 000 de atmosfere. Un cîmp magnetoplasmic asigură însă o rezistență pînă la 300 milioane de atmosfere. Numai de n-ar fi existat vibrațiile. Pe măsură ce înaintează, aparatul subteran trepidează tot mai puternic. Din această cauză, la sfîrșitul celei de-a cincea zi a călătoriei, Skoriupin a leșinat. La un moment dat, nava a început să se legene puternic; oamenii se rostogoleau în cabine, lovindu-se de pereți. „P.V.-313" intrase în zona unui epicentru.

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

(Urmare din numărul trecut)

Vadim conectă rețeaua interioară de comunicație și chemă pe rînd pe mecanic, pe transmisionist, pe geolog. Toți se găseau lîngă tablourile de comandă, la locurile lor.

— Cum de au putut apărea curgeri în mediul solid, comprimat aproape pînă la densitatea metalului ?

Dekteariov răspunse :

— La dezagregarea ultracristalelor se degajă o cantitate enormă de energie. Datorită dezagregării cristalelor, au loc salturi bruște ale presiunii. Materia care ne înconjură e plastică, cum e cauciucul, iar exploziile o comprimă. Ea revine apoi la starea inițială. În felul acesta, straturile de bazalt se deplasează în diferite direcții, tîrînd cu ele și nava noastră. Dacă ținem seamă că deformațiile cuprind sectoare de sute și mii de kilometri, înseamnă că noi, în mod practic, rămînem imobili.

— Se și simte...

— Lui Skoriupin îi e rău, interveni mecanicul. A leșinat.

Miheev încercă să se ridice din fotoliu, dar Vadim i-o luă înainte.

— Rămîi la tabloul de comandă ! îi strigă el. Nu-ți lua ochii de pe aparate.

Secundul încuviință din cap.

Vadim așteptă pînă cînd fotoliul ajunse sus, și scările jos, apoi sări cu mîinile întinse înainte. Se prinse de o scoabă ca de bara trapezului.

În momentul următor, fotoliul se prăbuși jos și scărița ajunse deasupra. Vadim rămase atîrnat în mîini. Strîngînd din dinți, trecu din scoabă în scoabă și se îndreptă către trapă.

Piotr Afanasievici îl urmări pe Surkov pînă cînd dispăru în deschiderea trapei. Epuizat complet, se lăsă atunci pe speteaza fotoliului. Se simțea foarte rău, probabil că nu cu mult mai bine decît Skoriupin: era și vîrsta.

„Asta-i ultima ta călătorie, Miheev, gîndea el cu amărăciune. E timpul să lași locul tău tinerilor".

Nava continua să fie aruncată dintr-o parte într-alta. Straturile de bazalt cînd o comprimau, cînd slăbeau strînsoarea. Salturile de presiune provocate de dezagregarea ultracristalelor semănau cu niște explozii adevărate. O dată cu presiunea, varia brusc și temperatura. Puternice unde sonore puneau în vibrație fiecare șurub al navei.

Vadim se întoarse palid, cu fruntea brobonită de sudoare.

— De ce ai mai venit... aici? întrebă Miheev. Mă descurc și singur.

— N...n...nu știu..., acolo nu-i mai bine.

După ce se mai odihni puțin, Vadim îl chemă din nou pe Dekteariov.

— La ce adîncime încetează dezagregarea ultracristalelor? întrebă el.

— Aproximativ la 400 de kilometri.

Indicatorul de adîncime arăta 290 de kilometri. Asta înseamnă încă... Din cauza zgomotului, a scrîșnetelor din jur și a durerii insuportabile de cap, comandantul navei nici nu era în stare să-și dea seama de cît timp mai e nevoie pentru ca să învingă acești 110 kilometri.

— 61 de ore, spuse Nikolai Nikolaevici. Două zile și jumătate.

Ceasurile se scurgeau greu; vibrațiile înnebunitoare și șocurile nu conteneau. Ne mai putînd suporta, oamenii părăsiră fotoliile și se culcară în hamacuri, încredințîndu-și soarta automatelor.

Începu să tremure și aerul din cabine, ca și cum ar fi fost un corp solid. Vibrațiile se transmiteau și prin suspensiile elastice de nailon. Din pricina lor, capul părea că se desface în bucățele, încheieturile se um-

flau, apăreau dureri în mușchi, ardea pielea de pe corp. Pentru ca să nu mai vadă pereții legănîndu-se, oamenii stăteau culcați și cu ochii închiși.

De somn sau de mîncare nu putea fi vorba. Tuturora — și mai ales lui Skoriupin — le era greață. Biront gemea, căuta tot timpul ceva cu mîinile, își ascundea fața în pernă, se ridica în capul oaselor, ofta și se trîntea din nou în lungul hamacului.

Ciurakov și Dekteariov se chinuiau în tăcere. Vadim aștepta ultimele momente: era convins că traductorii de program n-o să reziste și că o să se întîmple ceva care să pună capăt tuturor chinurilor.

Doar Miheev mai găsea destulă putere în el ca să aducă apă transmisionistului. Cînd se întorcea la hamacul său, leșina imediat.

Andrei gemea, iar Vadim, nemaiputînd îndura, blestemă răcnind și începu să plîngă ca un copil. Dekteariov scrîșni din dinți.

Întreaga navă gemea și se legăna ca un om rănit de moarte. Uriașul ei corp de oțel tremura tot. Și totuși continua să meargă. Mergea unde o îndreptau oamenii: în jos... în jos... în jos... prin dansul turbat al materiei incandescente.

Abia către sfîrșitul celei de-a șasea zile balansarea începu să se potolească. Automatele giroscopice respingeau din ce în ce mai sigur atacul stihiilor subterane. Vibrațiile scăzură. Ca și pînă acum, corpul navei se scutura și răsuna, dar în zgomotul acesta pătrundea tot mai ferm sunetul cunoscut al mecanismului în funcțiune.

Oamenii rămaseră în hamacuri și a șaptea, și a opta zi. Își reveneau încet. Durerea de cap îi năucea încă. Zăceau neputincioși și indiferenți, iar cînd deschideau ochii nu se recunoșteau unul pe celălalt. Primul care-și reveni fu Vadim.

— Sîntem în viață! strigă el, sfidînd durerea din gît. Sîntem în viață! Auziți?

În cea de-a noua zi, nava se depărtase destul de zona epicentrelor. În cabine trona o liniște binefăcătoare. Atunci adormiră. Adormiră dintr-o dată cu toții, parcă fuseseră înțeleși. Dormiră 12 sau 14 ore. Somnul goni durerea de cap. Cînd s-au trezit, au simțit că le e foame.

N-a fost chiar atît de simplu să coboare din hamac. Încheieturile erau umflate, mai ales coatele și genunchii. Erau atît de slăbiți, încît nici nu reușeau să-și tragă pătura pe ei sau să se așeze. Dîndu-se jos din hamac, Andrei sări pe podea, dar, neputînd sta în picioare, se întinse pe podea într-o poziție caraghioasă. Se uita mirat la ceilalți. Aceștia îl priveau zăpăciți, în tăcere.

Era caraghios, și în același timp trist. Șase bărbați în floarea vîrstei învățau din nou să meargă. Tîrîș-grăpiș, au ajuns pînă la masă. Aici, alt chin : mîinile nu puteau să țină lingura, nici să deschidă cutiile cu concentrate.

Abia după o zi, cu mare greutate, reușiră să mănînce cum trebuie. După ce s-au săturat, au început să se examineze cu curiozitate unul pe celălalt.

— Cu toate acestea..., spuse Dektearíov, cu cine am onoarea ? Sînteți fantome sau oameni ?

În glumă îl trase pe Biront de barba roșcată, crescută în ultima vreme. Savantul nu se supără. Zîmbea fericit și îngăduitor.

Păroși, slăbiți, erau într-adevăr de nerecunoscut.

— Prin ce am trecut ! oftă Skoriupin. Dacă o să încerci să povestești cuiva, n-o să te creadă.

— Piotr Afanasievici, Vadim se uită la secund. N-ai să protestezi dacă opresc nava ?

Miheev desfăcu brațele în lături în semn de aparentă indiferență.

Întregul echipaj coborî în cabina de comandă. Vadim se așeză la tablou, examină aparatele, dar, înainte să apese pe buton, întrebă :

— Ce credeți, a meritat ?

Dektearíov deveni imediat serios :

— A meritat, Vadim Sergheevici. Conștiința dumitale poate fi liniștită. O pățim noi sus, asta-i sigur. Îl cunosc eu pe Arkadi Semionovici ; e neînduplecat. Noi însă n-o să te lăsăm. Să ne... „taie capul" la toți. Așa-i Valentin Makarovici ?

— O, cunoștințele mele s-au îmbogățit atît de mult ! răspunse Biront frecîndu-și mîinile. Comandantul navei apăsă pe buton. Motorul tăcu, acțiunea sfredelului încetă. Era o liniște desăvîrșită.

Atunci Biront pocni din degete și, spre uimirea tuturora, încercă să facă o figură măiastră de dans. Cum însă nu știuse niciodată, nici chiar în tinerețe, să danseze, ieși ceva nedeslușit și caraghios.

— Nu uita, colega, îi aminti Dekteariov, va trebui să mai trecem încă o dată prin epicentre.

Cu asta reteză avîntul atomistului.

După ce oamenii se odihniră și-și refăcură forțele, recăpătară deprinderea de a glumi. Tensiunea nervoasă cedase.

18

Timp de 14 ore, nava rămase nemișcată ; era necesară verificarea aparaturii. În acest răstimp, Andrei s-a gîndit mai mult decît în întreaga viață. S-a gîndit cum a trăit și cum a muncit pînă acum și cum va trebui să trăiască și să muncească în viitor.

E greu de spus de ce s-a petrecut — așa, pe neașteptate — această cotitură în sufletul lui Andrei. Dar a fost oare pe neașteptate ?

Neliniștea creștea. Era suficient ca Andrei să închidă ochii, și imaginația îl purta pe o navă cosmică avîntată în slava cerului. Simțea nevoia de spațiu, căuta senzația spațiului de nemăsurat. La început hotărîrea abia se bănuia. Treptat însă ea devenea tot mai clară. Trecînd de la un aparat la altul, Ciurakov își preciza în gînd viitoarea atitudine : cînd se va întoarce din călătoria cu „P.V.-313" va pune pe masa constructorului-șef cererea de plecare din uzină. Adio tehnică subterană ! Va scrie apoi o cerere către sectorul cosmic de pe lîngă Consiliul de Miniștri. O să aibă el de lucru.

Îi părea însă rău că trebuie să se despartă de Vadim. Cîți ani trăiseră ei alături și lucraseră umăr la umăr ! De unsprezece ori fuseseră împreună în călătorii îndepărtate cu nave subterane. Amintirile sale din copilărie și tinerețe sînt legate pentru totdeauna de Vadim. Și dacă lui Andrei uneori nu i-au reușit așa cum trebuie unele lucruri, vinovat nu este nimeni altcineva decît el însuși.

Așa o să facă. A învățat, a muncit, a trăit pînă la 29 de ani și uite că nu-i încă pe drumul lui. Și-a dat seama

de asta după trecerea prin epicentre. Nu că s-ar fi speriat de primejdie... Dacă-i nevoie, el merge cu „P.V.-313" pînă la orice adîncime, chiar și pînă în centrul pămîntului.

— Dispozitivul de program e în stare perfectă, raportă Andrei lui Vadim. Să verificăm și sistemul de semnalizare ?

— Cred că nu-i necesar, spuse Vadim. Acum ne odihnim puțin și apoi o pornim înapoi.

— Nu mergem mai departe ?

Vadim rămase pe gînduri.

— Mai devreme sau mai tîrziu, o să ajungem noi doi acolo, Andrei. Pentru mine însă e clar acuma un lucru : „PV-313" nu-i pregătit pentru asemenea călătorie îndepărtată ; și nici noi nu sîntem pregătiți. Cel puțin din punct de vedere psihologic.

„Să-i spun oare că asta-i ultima mea călătorie subterană ?" se întrebă Ciurakov. „Nu, mai bine mai tîrziu, acolo, la suprafață. Mie nu mi-i sortit să însoțesc nava pînă în centrul pămîntului, dar sînt convins că Vadim o va conduce. Pe el nimic nu-l poate opri"...

Vadim se culcă în hamac și adormi ; Andrei însă nu putea ațipi. Avea sentimentul că-și ia adio de la navă. Se duse încă o dată în secția mașinilor, examină rîndul de automate tăcute, dar neobosite, mîngîie suprafețele calde ale sintetizatorilor. Coborî apoi la el în cabină.

Skoriupin îl întîmpină făcîndu-i semn să tacă. Se sufoca de rîs și-și astupa gura cu palma. La tabloul de comandă era conectat difuzorul de comunicație interioară. Vocea joasă și certăreață a geologului nu putea fi într-adevăr ascultată fără zîmbete. Difuzorul drăcuia indignat pe un adversar imaginar, tăcea un moment, pentru ca din nou să o pornească cu niște exclamații de admirație sau cu un val de înjurături.

Mecanicul se urcă în cabina savanților.

— A, Andrei ! salută Dekteariov apariția lui. N-am unde să te așez, nu sînt prevăzute fotolii pentru vizitatori. Ei, ce facem, ne întoarcem ? La Valentin Makarovici și la mine lucrul e în toi. Uite, și făcu un semn cu capul către ecran, 2 500 de grade și bazaltu-i albastru. Ce compresiune ! Spectrul continuă să se deplaseze, deși toate relațiile cunoscute s-au dus la naiba. Deplasarea

nu corespunde temperaturii. Ce părere ai de asta ? Iată o problemă pentru care poţi să-ţi spargi şi capul.

Timp de 15 minute în şir, geologul îşi expuse părerile în problema legăturii dintre presiune şi starea fizică a materiei. Lui Andrei multe dintre ideile lui Nikolai Nikolaevici i se păreau pur şi simplu fantastice. Mecanic de navă subterană, avînd la activul său nenumărate călătorii prin varietăţi infinite de roci, el se considera destul de documentat chiar şi teoretic. Acum, privit prin prisma cercetărilor lui Dekteariov, bagajul său de cunoştinţe apărea tare sărac.

— Uite, de exemplu, o problemă veche şi totuşi nerezolvată nici pînă în momentul de faţă, continuă Nikolai Nikolaevici cu vocea lui puternică. De ce există cutremure ? Sursa am văzut-o, am simţit-o chiar noi. Totuşi, deasupra acestei surse este un blindaj de 300 de kilometri. Cum se transmit variaţiile bruşte de densitate prin litosferă ? Deocamdată nu se ştie. Sau uite altă problemă. Pămîntul răsuflă de două ori pe zi ; toate oraşele, satele, pustiurile, pădurile, munţii se ridică şi se coboară cu vreo jumătate de metru. Dar de ce ? Te întreb, de ce ? Presupuneri sînt foarte multe. Şi dacă eşti întrebat, răspunzi fără ezitare : aşa şi aşa... să vezi, că nişte fluxuri ale magmei... provocate de atracţia Lunii. Fleacuri ! Scolastică ! Adevărata cauză este acolo, Dekteariov bătu semnificativ cu piciorul în podea, acolo, în zona centrală. De acolo începe totul. Bănuim noi cîte ceva, dar sînt necesare dovezi de netăgăduit. La naiba, ne trebuie fapte. E adevărat că noi am reuşit să demonstrăm că toate continentele sînt în fond nişte sloiuri de granit care plutesc în bazalt. La început nu ne venea să credem că ceva solid poate pluti în alt solid ; dar am verificat, ne-am obişnuit, ne-am convins.

— Dar aţi reuşit să lămuriţi ceva în legătură cu poziţia anterioară a polilor magnetici ?

— Oho ! Nikolai Nikolaevici sări în picioare, băgă ştrengăreşte mîinile în buzunare, îşi înfipse în faţa mecanicului statura sa uriaşă şi stîngace şi strigă cu blîndeţe, arătînd spre Biront : Ia uită-te la el ! A pus degetul drept pe rană !

Atomistul, obişnuit de acum cu peroraţiile necontenite ale colegului său, se grăbi să dea din cap fără să mai ridice ochii de pe jurnal.

— Uite ce e ! Cu o mînă geologul îl apucă pe Andrei pe după umăr, iar cu cealaltă o sprijini de tabloul de comandă. Uite, vezi ? Asta e una dintre problemele cele mai spinoase ale geologiei planetei noastre. S-a stabilit doar că în locul Polului Sud a fost odată Polul Nord. Și invers. Pe scurt, Pămîntul se învîrtea în sens contrar celui de acum. Și astăzi încă, polii geografici și magnetici își continuă împreună călătoria. Care sînt factorii care provoacă acest fenomen ? Acest răspuns este și el ascuns acolo, zise geologul, lovind cu piciorul în podea.

Nikolai Nikolaevici își luă mîna de pe umărul lui Andrei și se așeză din nou în fotoliu. Privea peste capul tînărului mecanic, undeva în depărtare.

— Eh, dacă am reuși să pătrundem la o adîncime de 2 000 de kilometri, spuse el visător, s-ar preciza poate multe. Deocamdată însă nu-i posibil. Nădăjduiesc totuși să apuc clipa în care voi fi invitat într-o călătorie spre centrul pămîntului. Nici eu și nici Valentin Makarovici n-o să refuzăm. Ei, ce zici Valentin Makarovici, o să refuzăm ?

Biront puse tocul-rezervor electric pe jurnalul de bord și începu să-și frece bărbia. Era evident că întrebarea lui Nikolai Nikolaevici îi făcea plăcere. Zgomotul motorului care începuse să funcționeze nu-l lăsă să vorbească.

— Gata, oftă geologul. Ne întoarcem și tare n-aș fi vrut.

— Da, nici eu n-aș fi vrut, fu de acord Biront.

— Alerg la tabloul de comandă, zise Andrei.

19

Mașina începu să funcționeze. O dată cu ea se însuflețiră firele indicatoare ale aparatelor, începură să clipească becurile semnalizatoare. Nava trebuia să descrie un mare arc de cerc, cu o rază de 8 kilometri, și abia după aceea să pornească pe verticală, înapoi.

Andrei conectă sistemul secundar de semnalizare, care dirija transmisia de semnale sonore și controla indicațiile aparatelor. Privirea sa distrată se opri o clipă asupra ecranului, iar apoi trecu la Skoriupin. Transmisionistul fluiera și dădea din cap în tactul melodiei.

„Sus! Spre Soare! Îi trecu prin minte lui Andrei. Acolo e Lena... Şi ţie îţi spun adio, Lena. Viitorul meu e de acum Cosmosul".

— Ce arată traductorul tău de traseu? îl aduse la realitate vocea lui Vadim.

Abia atunci observă mecanicul că ceva nu era în regulă în indicaţiile unuia dintre aparatele pe care-l privea fără să-l vadă. Prin ferestruica pătrată se vedea cum se tîrăşte o bandă lată, albă, pe care era desenată o reţea fină roşie. Două peniţe electrice lăsau pe ea urme luminoase. Una dintre peniţe trase o linie galbenă — drumul pe care trebuia să-l urmeze nava. A doua trase o linie roşie — traiectoria reală a deplasării. De obicei aceste două linii erau paralele. Automatele menţineau exact direcţia dată de secund.

Acum însă liniile se depărtau necontenit una de cealaltă. Cea galbenă se curba, o lua într-o parte, iar cea roşie rămînea dreaptă. Sub ferestruica aparatului clipea, chemînd alarmat, un beculeţ roşu.

— Maşina se abate de la traseul dat, spuse Andrei.

— Despre ce e vorba?

Privirea mecanicului alerga de la un aparat la altul. Pe tabloul de comandă clipeau adevărate constelaţii de beculeţe multicolore, zumzăia necontenit zumerul * traductorului de traseu. Ochiul experimentat al mecanicului descifră imediat simfonia sunetelor şi a semnalelor luminoase: giroconductorul îndeplinea întocmai programul de conducere ce i s-a imprimat, însă întîlnea o reacţiune inexplicabilă din partea navei. Maşina continua încăpăţînată să înainteze pe verticală, în jos.

— Puterea dezvoltată de motor este normală, zise Ciurakov, mai curînd pentru el decît pentru Vadim; duzele laterale lucrează cu sarcina totală, nu există nici o defecţiune în sistemul de automatică.

Andrei începu o excursie în gînd prin toate nodurile motorului, după întreaga schemă a automaticii. Şi Vadim făcea acelaşi lucru. Amîndoi cunoşteau perfect construcţia navei „PV-313" şi amîndoi erau în încurcătură.

— Stop! comandă Vadim.

---

* *Zumer* — dispozitiv vibrator cu sunet de frecvenţă joasă. În mod curent este folosit pentru transmiterea semnalelor acustice la telefon. *(n.t.)*

Miheev deconectă sfredelul și motorul. Comandantul navei, secundul și mecanicul începură să examineze aparatele. Acestea însă îi linișteau parcă spunînd: „Totul e în ordine. Nu vă agitați degeaba. Credeți-ne".

— Start!

Nava făcu o nouă încercare de întoarcere. Duzele laterale, care îndeplineau rolul de cîrmă cu gaz, încercau să întoarcă coada ei într-o parte, așa cum se întoarce cîrma vaselor maritime pentru a schimba direcția.

Vadim deconectă el însuși duza centrală axială, lăsînd în funcțiune numai pe cele laterale. Însă, chiar dacă exista doar jetul oblic, nava continua să se deplaseze rectiliniu în jos. Cîrmele cu gaz nu-și îndeplineau rolul.

— Stop!

O liniște de moarte acoperi totul. Se auzea numai fluieratul slab al instalației de formare a cîmpului protector.

— Nu înțeleg nimic... Vadim conectă din nou motorul. Dacă efortul n-ar fi fost suficient pentru deplasarea în acest mediu, începu el să gîndească cu voce tare, n-am fi putut în general să ne deplasăm. Cu toate acestea, viteza de înaintare nu s-a micșorat.

— Nu s-o fi întîmplat ceva cu duzele noastre? presupuse Miheev.

— Ce părere ai tu de asta, Andrei?

— Nu ni s-a mai întîmplat ca duzele să nu funcționeze; n-avem însă la ce altceva să ne gîndim. Poate că acționează asupra lor într-un mod oarecare cîmpul protector?

— Fleacuri!

Vadim își imagina perfect ejectoarele laterale cu ieșirile lărgite și în același timp răsucite. Ca formă, ele aminteau cochilia de melc. Surkov aprobase construcția lor, asistase atît la execuție, cît și la încercările de rezistență mecanică. Ce defect ar fi putut apărea în duze? Să se fi ars? Să se fi deformat profilul? Să se fi înfundat partea îngustată? Naive presupuneri!

— Să mai încercăm o dată.

Sfredelul și motorul începură din nou să funcționeze. Conectară și duzele laterale. Nava începu să tremure din cauza efortului. Vibrația se transmise și oamenilor. Andrei nu acordă atenție discuției care apăruse brusc între

geolog și atomist. Vocile lor agitate răsunau simultan în difuzor.

Trecu o oră. Apoi încă una... A treia... Adîncimea crescuse cu încă 5 kilometri și jumătate. Calculele cele mai elementare arătau că mișcarea rămîne verticală. Nu-ți venea să crezi și nu se putea să nu crezi.

În sufletul lui Vadim se cuibări alarma : „Dar dacă duzele sînt în regulă ?"

— Bine, hotărî el, să verificăm duzele.

După o așteptare de cinci ore, pentru răcirea motorului și slăbirea radioactivității materialului, erau epuizați și comandantul navei, și mecanicul, și secundul... Nici unul nu-și găsea locul. Se urcaseră în cabina de odihnă, și acolo, la masă, făcuseră presupuneri care dintre automate le juca festa. Orice variantă le trecea prin cap, Vadim o combătea imediat. Iar demonstrațiile lui Vadim erau mai mult decît convingătoare.

20

Vadim, Andrei și Miheev se urcară în secția de depozite. Aci ei îmbrăcară costume dintr-un material moale, verzui, suficient de des pentru a-i proteja de radiația remanentă a motorului. Un capișon rotund, cu ochelari, acoperea capul și fața.

Trebuia acum să deschidă trapa din plafonul secției. Un puț îngust, de circa 12 metri înălțime ducea la colectorul de eșapament, la motor și la duze. Puțul era închis cu încă o trapă.

— În zona duzelor, corpul nu are protecție radială, își aminti Andrei.

Vadim ridică din umeri.

— Acum nici nu-i necesară, replică el. Rocile radioactive sînt mult deasupra noastră. În ceea ce privește radiațiile interne, ați examinat singuri indicațiile dozimetrelor.

— N-ar fi bine să ne sfătuim cu Valentin Makarovici ? propuse Miheev.

— Ar trebui să ne dezbrăcăm din nou, zise Andrei uitîndu-se în jos.

— În fond ce ne poate amenința ? întrebă Vadim.

— S-ar părea că nimic, se declară de acord Piotr Afanasievici.

Andrei stătea cel mai sus, atingînd cu capul trapa. Pipăi cu mîna butonul din peretele puțului. O simplă apăsare și trapa s-ar fi deschis.

— Pot începe ?

— Hai, spuse Vadim. Dă-mi voie Piotr Afanasievici.

Miheev stătea între Andrei și Vadim. În loc să răspundă, îl apucă pe mecanic de mînă și-l dădu la o parte.

— Dă-mi voie mie, Andriușa.

— Ce s-a întîmplat Piotr Afanasievici ? se miră Vadim. Începeți să vă amestecați în treburi care nu sînt de resortul dumneavoastră.

— Aici este vorba de problemele tuturora. Alături de comandant, eu răspund de starea mașinii. Și încă ceva, tinerilor : nu ar fi rău să vă amintiți că eu fac călătorii subterane nu de patru, ci de 28 de ani. De ce să-și riște viața întregul echipaj ?

— Să riște ? Prin ce ?

— Asta n-o știu. S-a întîmplat însă ceva cu duzele.

În timp ce vorbea, secundul trecuse pe lîngă Ciurakov și-l dăduse la o parte de lîngă trapă.

Trapa superioară se deschise. Oamenii simțiră un aer cald. Motorul și duzele nu se răciseră complet.

Miheev se băgă cu hotărîre prin deschiderea circulară și trînti fără nici un pic de ceremonie capacul chiar în nasul comandantului navei.

— Nu înțeleg nimic, se miră Vadim. Piotr Afanasievici se comportă parcă noi am fi subalternii lui și nu invers.

Trecură 15—20 de minute într-o așteptare foarte puțin plăcută. Să stai pe scoabe era incomod. În costumul gros, transpirau pieptul, spatele, picioarele. Vadim încercă să treacă prin deschiderea trapei, dar în urechi îi răsunară cuvintele stranii ale lui Miheev : „De ce să-și riște viața întregul echipaj ?"

În timpul acesta, Andrei se preocupa de lacătul trapei. Ceva nu-i plăcea acolo și parcă uitase de ce se găsește aici. Se cufundase într-o muncă inutilă. Aplecat într-o poziție incomodă, păcănea din fixatorul electromagnetic, asculta sunetul, încerca să se uite prin deschiderea de control.

— Lasă lacătul în pace! nu se mai putu stăpîni Surkov. Ai chef de joacă?

— Mi s-a părut că fixatorul își întîrzie conectarea.

În cele din urmă apăru Piotr Afanasievici. Închise cu corpul său trapa și-și scoase capișonul. Sudoarea îi curgea pe obraji, părul se încurcase și se lipise.

— Duzele sînt în ordine, spuse el surd.

Vadim strînse și mai tare cu mîinile scoaba de care se ținea, se lipi și mai mult de peretele cald al puțului. Mai bine ar fi fost dacă Miheev descoperea o defecțiune chiar foarte complicată, chiar foarte serioasă; atunci totul ar fi fost de înțeles. Acum însă, nesiguranța apăsătoare plutea deasupra oamenilor ca umbra unei nenorociri ce se apropie.

— Am examinat nu numai duzele, spuse Miheev după ce se mai liniști, dar și întregul sistem de eșapament. Nu-i nici urmă de defecțiune. „Buba" trebuie căutată altundeva.

— În construcția navei „PV-313" nu avem unde s-o mai căutăm, i-o reteză Vadim.

Cei trei bărbați se priviră în tăcere.

21

Oricît ar fi fost de pasionați Dekteariov și Biront de cercetările lor, opririle repetate ale navei le atraseră atenția.

— Se întîmplă ceva la noi, se neliniști primul Valentin Makarovici. Auziți? Miheev și Surkov s-au dus sus. Unde credeți?

— Să doarmă, bolborosi Dekteariov.

După vreo patruzeci de minute, în difuzorul de comunicare internă se auzi:

— Nikolai Nikolaevici și Valentin Makarovici, — vocea era a lui Vadim — veniți vă rog în cabina de odihnă.

— Sînt sigur că s-a întîmplat ceva, oftă Biront speriat. Îngrozitor...

În cabina de odihnă era o lumină moale, „de soare". Șase oameni stăteau în fotoliile adînci din jurul mesei. Cabina semăna cu salonul unui avion de pasageri. Ea

rămăsese un colţişor paşnic, liniştit şi obişnuit al lumii în care trăiseră pînă nu demult cei prezenţi.

— Argumentul unic, aş putea spune, e densitatea mare a rocilor bazaltice, zise Dekteariov după ce îl ascultă pe Vadim.

— Nu, nu e asta, combătu Vadim presupunerea geologului. În astenosferă, ca şi în lichide, domneşte legea lui Pascal. Asupra corpului navei acţionează din toate direcţiile o presiune specifică egală.

— Da, bineînţeles.

— Totuşi, ne putem deplasa doar pe verticală. Maşina refuză să se deplaseze în altă direcţie. Care este părerea dumneavoastră, Valentin Makarovici ?

— Foarte interesant, zise atomistul frecîndu-şi palmele şi privind în tavan. Trebuie să mă gîndesc. S-ar putea să fie tocmai de resortul meu. Foarte, foarte interesant.

— Numai de n-ar fi asta pentru noi cam neplăcut, zîmbi acru Vadim. Ţineţi seamă că nava nu are mers înapoi. Pînă acum nu a fost necesar. Şi pînă cînd nu vom găsi ceva, trebuie să stăm agăţaţi aci, la o adîncime de 500 de kilometri.

— Adică cum agăţaţi ? întrebă buimăcit Biront. Abia acum îşi dădea el seama de situaţie.

— Vadim Sergheevici, propuse Miheev, hai să încercăm încă o dată să întoarcem nava. Timp avem berechet. Poate cotim pe un arc mai mare, nu de 8 kilometri ; să zicem de o sută. Dacă aşa e situaţia...

— Deocamdată nu avem altceva nimic de făcut, se declară de acord Surkov. Fără îndoială trebuie să existe o curbare a traiectoriei. În definitiv, chiar dacă e mică, n-are importanţă. Nu sîntem limitaţi de rezervele de energie şi mai devreme sau mai tîrziu tot ajungem la suprafaţă. Dar cauza, care-i cauza ? Trebuie să o înţelegem !

— O s-o înţelegem, Vadim Sergheevici, îl asigură Dekteariov. De aceea am învăţat la şcoală.

Mai trecură cîteva zile. „PV-313" străbătea kilometru după kilometru, continuînd să se îndepărteze de suprafaţă.

În cabine domnea liniştea. Vibraţia navei se micşorase mult, chiar şi cea datorită funcţionării sfredelului. Era probabil influenţa mediului înconjurător, densitatea

lui mereu crescîndă. Nu de mult cunoscuse echipajul adevărata valoare a acestei liniști; însă de data aceasta ea îl apăsa, lungea timpul, transforma minutele în ore și orele în infinit.

Dimineața, ziua, seara, noaptea se contopeau într-un tot uniform, sub strălucirea luminii „de soare". Vremea trecea monoton. Vadim își desena în minte schema automaticii și, trecînd din nod în nod, încerca să găsească răspunsul comportării stranii a navei. Se surprindea adesea ascultînd ceva. Ce? Nici el n-ar fi putut spune. Neliniștea îi apăsa pieptul; oricît căuta el să se distragă prin muncă, nu reușea să aibă claritatea de idei obișnuită. Pentru el, constructor și cercetător, cel mai îngrozitor lucru era această încîlceală în gînduri.

Un sentiment asemănător încerca și Valentin Makarovici. Continua să cerceteze radiațiile cu aceeași lăcomie de adevărat savant experimentator, însă se enerva ușor, din orice fleac. Pofta de mîncare îi scăzuse, avea insomnii. Întrebările lui Dekteariov rămîneau fără răspuns. Adesea sărea pe neașteptate în picioare, părăsea cabina, pentru ca după cîteva minute să apară din nou.

Sus, în cabina de odihnă, zăcea Miheev. Secundul se plîngea de dureri de cap, tăioase și neașteptate, ca niște junghiuri, ceea ce înainte nu i se întîmplase niciodată. Bíront îl compătimea. „Chiar și omul acesta curajos începe să cedeze — se gîndea trist Valentin Makarovici. Ce va fi cu noi?"

22

Trecură încă două zile. Pe banda lată de polimer, linia roșie a traductorului de traseu rămînea dreaptă. „PV-313" continua să înainteze direct spre centrul pămîntului. Chiar dacă ar fi existat vreo curbare a traiectoriei, aceasta era atît de neînsemnată încît nu era prinsă nici măcar de aparatele tot atît de sensibile ca nervii omului.

„Gîndește-te! Gîndește-te!" își ordona Vadim. Și tocmai pentru că își impunea asta, gîndurile se împrăștiau ca un stol de vrăbii speriate. „Ce se întîmplă cu mine?"

se întreba el tulburat. „De unde mi-a apărut slăbiciunea asta ? De ce mă tem ? De pieire ? Nu !"

Ridica ochii spre Piotr Afanasievici căutînd un sprijin. Vadim începu brusc să creadă orbește în experiența secundului, călit navigator subteran. Se întîmplă doar ca oamenii să facă descoperiri în anumite domenii ale științei care le sînt cu desăvîrșire străine, doar pentru că nu sînt țintuiți de noțiuni fixe, de dogme ! Prin mintea lui Piotr Afanasievici nu va străfulgera oare ideea salvatoare ?

Miheev era chinuit de dureri de cap. Simțea nevoie de mai mult aer și își descheiase salopeta. Figura chinuită a lui Piotr Afanasievici îl făcu pe Vadim să-și piardă complet firea.

— Nu te simți bine ? îl întrebă Vadim.

— Fleacuri... Parcă mi s-au scuturat creierii. E pentru prima oară în viața mea. N-am avut niciodată amețeli, iar acum parcă veșnic cad în întuneric. Se apropie bătrînețile...

Miheev încercă, fără succes, să zîmbească. Sosi vremea prînzului. Secundul se ridică să-l urmeze pe Vadim, dar căzu fără putere la loc, în fotoliu. Fața i se acoperi de sudoare, ochii îi erau larg deschiși.

Vadim încremeni în mijlocul camerei.

— Ce-i cu dumneata, Piotr Afanasievici ?

— Dacă nu ți-e greu,... puțină apă...

Niciodată nu alergase Vadim atît de repede pe scări. Se întoarse însoțit de geolog și de mecanic. Miheev bău lacom apa, cu înghițituri zgomotoase.

— Nu cumva te-a moleșit căldura, Piotr Afanasievici ? se minună Dekteariov.

— Fleacuri... Miheev închise ochii. O să-mi treacă.

Abia atunci observă Vadim că pe fața secundului apăruseră niște pete albe ca făina. Probabil că tot atunci le observară și Andrei, și Nikolai Nikolaevici, deoarece tăcură și începură să-l privească lung pe Miheev.

— Stația recepționează ! strigă Skoriupin de sus

— Dă-i drumul ! se precipită Vadim.

„Atențiune, «PV-313»! se auzi în difuzor. Întoarceți-vă de urgență la suprafață. Constructorul-șef îl îndepărtează

pe Surkov de la conducerea navei și-l însărcinează cu conducerea integrală a expediției pe secundul Miheev. Cu toată valoarea observațiilor dumneavoastră..."

În difuzor se auziră trosnete, bătăi de clopot, hohote asurzitoare. Apoi, brusc, se făcu liniște.

— Nu vă... apro ... piați ... de duze ..., rosti pe neașteptate, tare și clar Piotr Afanasievici. Acolo e ... moartea. În jurul navei ... moarte.

— Îi e rău ! strigă Andrei.

Secundul își pierdu cunoștința. Îl întinseră imediat pe podea. Biront și Skoriupin apărură speriați.

— Dacă asta s-ar fi întîmplat acolo sus, la suprafață, bolborosi Biront, aș fi crezut că Piotr Afanasievici a fost în imediata apropiere a unui sincrofazotron în funcțiune. Eu personal n-am văzut asemenea cazuri, însă am auzit, mi s-a povestit. Simptomele...

— Șoc radioactiv, presupuse Dekteariov.

— Întocmai.

— El a amintit de duze. Dekteariov se uită la Vadim. Ce înseamnă asta ? Nu putea Piotr Afanasievici să umble la motorul în funcțiune ; sau la sfredel ; o asemenea greșeală nu face nici măcar un începător.

— Piotr Afanasievici a examinat duzele, îi explică Ciurakov. Motorul însă era oprit.

— Dozimetrele arătau doar 40 de roentgeni, spuse Vadim. În afară de asta, Piotr Afanasievici își îmbrăcase costumul de protecție. Eu personal am examinat nu o dată motorul la radiații de 200 de roentgeni. Costumul este calculat pentru 1 500 de roentgeni.

— Duzele, ați spus, rosti Biront fără să-și ia ochii de pe corpul neînsuflețit al lui Miheev și ascultînd discuția. După cît îmi dau eu seama, ele sînt amplasate acolo, arătă cu degetul spre tavanul cabinei, în partea cea mai de sus.

— Da, acolo e colectorul de eșapament al motorului.

— Mulțumesc de lămurire. În vocea atomistului se simțea enervarea. Din cîte știu eu, nava nu-i protejată împotriva radiațiilor exterioare în zona colectorului de eșapament.

— Piotr Afanasievici era în costum de protecție, îi explică Vadim cît putu mai calm. Straturile radioactive

au rămas sus, deasupra noastră. Dozimetrele pentru radiațiile exterioare...

— Ce mă tot pisezi cu dozimetrele ? începu să țipe și să dea din mîini Valentin Makarovici. Aici toate dozimetrele, cu excepția celor ale mele, sînt reglate pentru o anumită gamă de frecvență. Ele sînt bune acolo, în litosferă, în zona dezagregării radioactive obișnuite. Dați-mi voie să vă amintesc că noi, de la un timp, ne aflăm în astenosferă.

— Înseamnă că Piotr Afanasievici a fost într-adevăr supus unui șoc radioactiv..., spuse Dekteariov. Andriușa, adu-mi tu, te rog, cutiuța LZ. Și seringa.

— Așteptați, așteptați ... Atomistul rămase cu mîinile în aer, observînd pe Ciurakov și Dekteariov, care îl îngrijeau pe Miheev. Cum de nu mi-a trecut imediat prin minte... Vadim Sergheevici, arată-mi te rog aparatele care controlează cîmpul magnetic.

Vadim îl privi nedumerit.

— Am nevoie de caracteristicile cîmpului, zise Biront îndreptîndu-se către tabloul de comandă, pe lîngă corpul lui Miheev.

Vadim îi arătă în tăcere aparatele.

— Ăsta și ăsta ? Aha, am și văzut. Înțeleg. Și acum să confruntăm. Și dacă nu mă înșel... e ceva îngrozitor.

Atomistul ieși aproape în fugă din cabină. Vadim se uita în urma lui. Simțea, aproape instinctiv, că din gura acestui om va auzi sentința de condamnare la moarte a navei.

Din difuzor se auzi :

— Vadim Sergheevici, vă rog să veniți puțin pînă la mine.

Biront stătea în fotoliu. Era năucit, ochii îi alergau dezorientați în toate părțile, mîinile nu-și găseau astîmpăr.

— Ce s-a întîmplat, Valentin Makarovici ?

— M-am înfundat în studii și am uitat de pericol. Dar nu mă așteptam de loc. Biront sări în picioare și începu să vorbească tare. Nu mă așteptam de loc ca să aibă direcție.

— Ce ?

— Iertați-mă... mi-am pierdut capul de tot, zise atomistul frecîndu-și fruntea cu palma. Uitați-vă, vă rog, la aparate. Vedeți ? Acesta e vectorul radiațiilor descoperite de mine. Radiațiile acționează asupra cîmpului magnetoplasmic al navei. Mecanismul acestei acțiuni nu-l cunosc, însă efectul îl văd. Și iată ce se întîmplă : pe de o parte e cîmpul magnetoplasmic cu o putere uriașă, cu o densitate a liniilor de forță neobișnuită ; pe de altă parte, radiația și mai puternică. Radiația are direcție, adică razele sînt perfect rectilinii — ca cele de lumină — și vin din centrul Pămîntului. Nu știu cu ce să le compar... Să zicem că nava noastră ar semăna cu o bară de oțel într-un solenoid. Nu vom reuși să ieșim de pe verticală ; pentru aceasta ar fi necesar un motor cu o putere de trei ori mai mare. M-ați înțeles ?

— Da, își smulse cu greu răspunsul Vadim. Cred că am înțeles.

Valentin Makarovici se prăbuși din nou în fotoliu ; capul îi căzu pe piept.

Nava era prizonieră. Comparația cu miezul solenoidului nu era prea exactă. Nava subterană semăna mai curînd cu un vas marin care a nimerit într-o strîmtoare îngustă și nu are decît trei posibilități : să înainteze, să meargă înapoi sau să stea pe loc. Malurile sînt chiar lîngă bordul vasului, și întoarcerea este exclusă. Însă, și în comparație cu un asemenea vas, „PV-313" avea o situație mai proastă, deoarece nu putea merge înapoi.

— Ce mă sfătuiți ? întrebă Vadim.

— Întoarcerea se poate face cu o singură condiție : să deconectăm cîmpul de protecție.

— Asta-i exclus !

— Știu. Biront începu să-și chinuie bărbia. Și cu toate astea, nu-mi trece nimic altceva prin cap.

Vadim nu-l mai asculta pe Valentin Makarovici. Acum situația era limpede. Un sentiment de îngrozitoare neputință îl cuprinse pe comandantul navei. Se pripise... Ce să facă acum ?

PARTEA A DOUA

În lumea focului și a gerului

1

Miheev muri fără să-și mai revină. Cadavrul a fost înfășurat într-un cearșaf. Era imposibil să fie lăsat în cabină. Se sfătuiră și hotărîră să-l ardă. Andrei deschise ieșirea spre sfredel. Așezară corpul secundului în tubul aspirator și conectară pentru un minut motorul...

Moartea unui tovarăș și situația grea în care se afla nava subterană apropiară și mai mult pe oameni unii de alții. Se adunară în cabina mecanicului. Skoriupin conectă postul de emisie și Vadim se așeză la microfon.

„Dragi prieteni! spuse el. Ni s-a întîmplat o mare nenorocire: Piotr Afanasievici Miheev a încetat din viață. Iată cum s-au petrecut faptele..."

După ce povesti cum se jertfise secundul, Vadim tăcu. Strîngea din dinți ca să-și stăpînească un tic nervos în mușchii obrazului.

„În afară de aceasta — continuă el după o pauză — nu avem nici o posibilitate să ajungem la suprafață. Radiații puternice ne împiedică întoarcerea. Vocea lui Vadim se aspri; își revenise. E puțin probabil să ne puteți ajuta. Ne vom baza numai pe noi. Nu vom ceda, vom continua lupta, pînă cînd vom reuși să ajungem la suprafață.

— Așa vom face, Vadim Sergheevici, întări cu o voce surdă Dekteariov. Vom lupta!

Nava stă nemișcată. Motorul e deconectat, sfredelul nu funcționează. În cabine e liniște. Deasupra sînt 592 de kilometri de blindaj dens, incandescent. Dedesubt — bezna materiei arzînde. Bazaltul ține cu tenacitate în strînsoarea lui această mașină atît de puternică și totuși acum atît de nevolnică.

În centrul fiecărui tablou de comandă luminează ochiul albastru închis al ecranului. Seamănă cu o piatră prețioasă de o mărime nemaivăzută, montată într-un colier făcut din fire multicolore, cu dreptunghiuri albe, luminoase. Dar nimeni nu mai stă la tablourile de comandă. Skoriupin și Ciurakov s-au urcat în hamacuri. Dekteariov, Surkov și Biront stau cufundați în fotoliile din jurul mesei.

Pîsla de nailon de pe podea, de pe pereți și de pe tavan e curată și moale. Însă oricît de puternic luminează becul, întunericul parcă își face loc din colțurile cabinei și o liniște densă, apăsătoare, aproape materială, apasă auzul.

— Degeaba iei toată vina asupra dumitale, spuse Dekteariov, continuînd discuția începută. Dacă ar fi să vorbim cinstit, ar trebui să fiu tras de urechi în primul rînd eu. Am trăit doar în lume, sînt vrabie bătrînă. Dacă aș fi spus : „NU !" ne-am plimba acum cu toții la soare. Dar n-am rezistat... De cîți ani visez să văd și eu cum arată astenosfera... Ați crezut că m-ați păcălit atunci ? oftă geologul. Nu, Vadim Sergheevici. Cine îl înșală pe Dekteariov moare. Așa să știi !

— V-ați apucat să vă pocăiți ? strigă Biront. Pe cine încercați să înșelați ? Uite, se lovi el cu degetul pe frunte, uite unde a început nenorocirea navei.

Andrei și Pavel tăceau ascultînd această ceartă curioasă. „Cine-i oare într-adevăr vinovat ?" se întrebă Vadim fără să-și poată răspunde. Bineînțeles că totul a început de la el, de la Vadim. Dar el n-a procedat în numele unor interese particulare, ci din dorința de a perfecționa și mai mult nava „PV-313". E drept, pe urmă a fost susținut și de alții...

— Dacă ar fi să calculăm lungimea drumurilor pe care le-am făcut împreună cu Afanasievici pe sub pă-

mînt, începu din nou să vorbească Dekteariov, s-ar vedea că am străbătut o distanță frumușică. Egală, aproape, cu distanța pînă la centrul pămîntului. Da, da, pînă la centrul pămîntului !...

Dekteariov oftă și-și privi mîinile mari, strînse pe genunchi.

— Era un om de acțiune, continuă Nikolai Nikolaevici. Se așeza, de exemplu, la comandă și rămînea acolo zile întregi, parcă țintuit. Primele nave subterane n-aveau automatica pusă la punct cum o are „PV-313" al nostru. Ne mai făceau și boroboațe. În caz de nevoie, Afanasievici putea să conducă mașina și fără aparate, bazîndu-se exclusiv pe simțurile sale. Vă dați seama ? Simțuri sub pămînt ! Cînd nu ai în fața ochilor nici un reper, nimic după care să te orientezi, cînd nu știi unde-i susul și unde-i josul. O singură dată s-a înșelat. A oprit funcționarea traductorului de traseu. După calcule, mergeam la o adîncime de doi kilometri și jumătate, dar lui Afanasievici i se păruse că noi continuăm să ne afundăm și a tras mașina în sus. Ne-am trezit pe neașteptate cu nava la marginea unei prăpăstii. Sub noi se afla un perete de stîncă de vreo 70 de metri înălțime. Cum de nu ne-am prăbușit ? Asta a rămas o enigmă pentru mine. Dacă ne-am fi prăbușit... m-da... n-ar fi avut astăzi cine să vă povestească despre toate astea.

— Cu noi s-a întîmplat o dată..., începu și Skorıupin.

— Așteaptă, Pașa, n-am terminat... Jumătatea din față a mașinii ieșise în afară, iar spatele rămăsese prins în teren. Înapoi nu se putea merge, înainte era imposibil. Uite în ce belea ne vîrîse Miheev ! Mai tîrziu ne-am lămurit : nici mai mult, nici mai puțin, Miheev se grăbea să ajungă la nunta sa. De aceea îl înșelaseră simțurile. În asemenea cazuri, desigur că orice simț de orientare se dereglează. Să-l fi văzut voi atunci pe Miheev al nostru ce furios a fost !

Nikolai Nikolaevici își aminti întîmplări și din călătoriile sale subterane la care nu participase Miheev. Dar era întrerupt mereu de unul sau altul care se grăbea să povestească prin ce trecuse el. Numai Andrei tăcea, ascultînd cu o atenție politicoasă.

— Toate aceste amintiri sînt frumoase, spuse el în sfîrşit. Însă întrebarea e : cum ieşim noi de aici ?

— Prost m-ai ascultat, se amărî Dekteariov. De o oră întreagă îţi tot explic cîte se pot face cu oleacă de bun simţ. Mi-aduc aminte că odată, în copilărie, un tovarăş a reuşit să-mi demonstreze că doi ori doi fac cinci. Am fost complet dezorientat, mi-am pierdut încrederea în perfecţiunea axiomelor matematice. Vreun an şi jumătate, am nutrit cel mai profund dispreţ pentru ştiinţele matematice, pînă cînd, într-o zi, mi-am dat seama de absurditatea raţionamentului cu doi ori doi fac cinci. Crede-mă, nici pînă atunci şi nici după aceea nu am avut bucurie mai mare în viaţă. Şi cînd, împreună cu Miheev, am apărut pe marginea prăpastiei, situaţia noastră părea fără speranţă. Nu aveam decît două alternative : ori să ne prăbuşim cu maşina şi să ne dăm imediat sufletul, ori să stăm şi să aşteptăm ajutor de la alţii.

— Şi bineînţeles că aţi aşteptat ajutor ?

— Postul nostru de radio-emisie nu mai funcţiona. Nava fusese pierdută de staţiile terestre. Nu ! N-am aşteptat, ci am acţionat, am căutat singuri să ieşim din încurcătură. Şi atunci cînd am găsit soluţia, ne-am mirat cît de simplă era.

— Dar care a fost soluţia ?

— Hm ! Încearcă s-o găseşti şi singur, că doar eşti mecanic.

Timpul trecea. După toate probabilităţile, chemarea de alarmă de pe „PV-313" ajunsese sus. Dar se putea oare nădăjdui la vreun ajutor de acolo ?

„Să presupunem — gîndea Vadim — că se va petrece o minune şi că Remizovski va imagina un asemenea cîmp care să nu fie supus acţiunii acestor radiaţii diavoleşti. Să presupunem chiar că uzina va construi, în ritmul cel mai nebunesc posibil, în opt sau chiar în şase luni, o nouă navă subterană, şi că această nouă maşină va reuşi — încă o minune — să ne găsească. Dar pe urmă ? Va fi în stare oare să smulgă colosul ăsta metalic — «PV-313» — din strînsoarea adîncurilor ? Nava noastră nu-i un simplu vapor electric ce lunecă pe rîu

sau un automobil rămas în pană pe şosea. Din punct de vedere tehnic, remorcarea unei nave subterane e un lucru imposibil. Iar oamenii nu pot părăsi «PV-313» pentru a se transborda pe altă navă.

Şi... ce mai, orice minune e exclusă. Cercetările pentru realizarea unui cîmp neutru pot dura ani întregi. Rezerva de energie a lui «PV-313» se epuizează, iar echipajul va pieri din cauza frigului înainte să poată primi ajutor. Minunile sînt cu putinţă doar în poveştile lui Dekteariov. Închipuiri ! Ieşirea din această situaţie gravă nu putea fi căutată decît aci, pe navă".

Şi totuşi, cu toate că Vadim se gîndea la cele mai fantastice variante, nu întrevedea nici o ieşire din impas.

2

Cronometrul electronic număra neîndurător secundele, minutele, orele, zilele... Ferindu-se unii de alţii, cei din „PV-313" se uitau la cadranul aparatului pe care cifrele se schimbau mereu.

Cabina devenise mică şi incomodă. Parcă pereţii se apropiaseră literalmente între ei. Aerul părea insuficient, cu toate că sintetizatoarele îl fabricau şi-l pompau din belşug în toate încăperile.

În timpul acesta, acolo sus, nemaipomenit de sus, deasupra navei subterane, soarele strălucea la fel ca întotdeauna şi viaţa îşi urma cursul ei obişnuit. Acolo rămăseseră familiile, rudele, prietenii. Acolo rămăsese fericirea. Iar aici se cuibărise moartea.

Ce le rămînea de făcut ? După ce se sculau, îşi depănau ore întregi amintirile ; discuţia lîncezea, toate temele păreau neinteresante, cu excepţia uneia : cum să ajungă la suprafaţă ?

— Parcă am fi într-o casă de odihnă, glumi acru Andrei. Dormim cît vrem, mîncăm şi nu facem nimic. Cînd ne vor scoate de aici, vom fi îngrăşaţi şi odihniţi !

— Toate astea nu-mi sînt de loc pe plac, Andriuşa, se răsuci Dekteariov în hamac. Dar fiindcă veni vorba, care e rezerva noastră de provizii ?

Pentru ca să se controleze depozitul de concentrate fu necesară aproape o zi de lucru. (La suprafață problema ar fi fost rezolvată în numai cîteva ore.) La această revizie luară parte toți cei cinci oameni. Calculară, se certară din cauza unor amănunte, mutară cutiile dintr-un loc într-altul și făcură o întreagă încurcătură de care se bucurau în secret ; în felul acesta munca se prelungea, îi sustrăgea de la raționamente inevitabile asupra soartei navei și a lor.

În cele din urmă obținură rezultatul : pentru o alimentație normală, rezerva putea să ajungă șase luni ; cu economie, chiar zece.

Zece luni de viață ! Cine se putea mulțumi cu atîta ? Visuri, planuri de viitor, toate își pierdeau orice sens. În piept li se cuibărise o senzație apăsătoare de gol. Îi chinuia ideea că acolo sus, la suprafață, rudele lor, tovarășii lor, poate milioane de oameni necunoscuți se zbat inutil ca să-i ajute.

Trecură 16 zile, 17...

Skoriupin nu reușea să prindă nici o stație terestră. Se întîmpla ca uneori, în simfonia de sunete a lumii subterane, să se împletească și voci omenești ; nu erau însă decît niște unde reflectate undeva, niște frînturi de impulsuri dezordonate.

În cea de a optsprezecea zi, Dekteariov izbucni.

— Deajuns ! Discuțiile nu ne ajută cu nimic.

— Aveți ceva de propus ? se interesă Biront.

— Da, aș vrea să propun ceva.

— Poftim.

— Să lucrăm.

— Să lucrăm ? Are vreun sens ?

— Nu știu. Eu însă, colega, nu pot trăi fără să fac ceva. Nu pot ! Ajunge ! Noi vom pieri, nava însă va rămîne intactă. Cercetările noastre, notele noastre se păstrează.

— Vă înșelați, se schimonosi Biront. Și nava va pieri. După ce energia se va consuma, va înceta acțiunea cîmpului de protecție...

— Cu logica dumitale prostească,... mormăi Dekteariov.

Deodată sesiză privirea lui Pașa Skoriupin concentrată asupra lui. În privirea asta era atîta așteptare, atîta speranță.

— Nu, prieteni, așa nu mai merge, zise Nikolai Nikolaevici sărind ușor, tinerește, pe podea. Trăim, sîntem sănătoși, deci trebuie să lucrăm. Nimic nu poate fi mai rău decît să zaci și să aștepți coasa morții. La urma urmei, nu ne aflăm aici într-o plimbare. Am fost trimiși, ni s-a încredințat o sarcină de seamă, munca noastră e urmărită. Cu atît mai mult cu cît avem posibilitatea să transmitem comunicate.

Nikolai Nikolaevici se îndreptă spre trapă. Mormăind o melodie nedefinită, dispăru în cabina inferioară. Se așeză în fotoliu și ascultă. Nimeni nu-i urmase exemplul. Întrebarea lui Biront — „Să lucrăm ? Are vreun sens ?" — îi răsuna într-una în urechi. „Ce stupid !" Geologul se scutură, încercînd să scape de îndoieli. „Avem înaintea noastră zece luni. Pentru un savant e o adevărată veșnicie. Trebuie să lucrăm ! Să lucrăm !"

(Continuare in numărul viitor)

Cum a ajuns pe scenă piesa „Drum bun, scumpul nostru astronaut“

În școala noastră este un obicei. De cîțiva ani, cercul dramatic pregătește diferite spectacole în care tinerii artiști amatori își dezvăluie pasiunea pentru teatru.

Pînă anul trecut am interpretat piese în care era vorba în general despre oameni maturi și mai puțin despre elevi.

Anul acesta, ca să nu dezmințim tradiția școlii, am hotărît să pregătim din nou o piesă. De data asta, am vrut să înfățișăm chiar viața noastră, a elevilor. Acest lucru a fost însă destul de greu, deoarece, atît în dramaturgia romînă, cît și în cea universală, prea puține sînt lucrările în care se descrie viața de zi de zi a elevilor. Și mai exista un inconvenient. Școala noastră, fostă școală de fete, are un procent foarte scăzut de băieți și nu se putea alege o piesă în care numărul băieților să depășească prea mult numărul fetelor. De aceea, în alegerea piesei a trebuit să ținem seamă și de această împrejurare.

Am cercetat cîteva piese care însă n-au corespuns cerințelor noastre. După cîtăva vreme — în care atît membrii cercului dramatic, cît și tovarășul regizor Aristide Dragomir au căutat prin biblioteci sau prin librării —, unuia dintre noi, cititor pasionat al Colecției „Povestiri științifico-fantastice“, i-au căzut ochii pe comedia „Drum bun, scumpul nostru astronaut" a tovarășului Victor Bîrlădeanu.

Astfel, această piesă a fost citită în una dintre ședințele cercului dramatic.

Încă de la primul tablou, fiecare dintre noi a simțit că aceasta este piesa pe care o vom prezenta publicului spre sfîrșitul anului școlar.

Într-adevăr, lucrarea lui V. Bîrlădeanu reușește minunat să evoce viața plină de entuziasm creator a elevilor din țara noastră, să înfățișeze cît se poate de real dragostea tineretului pentru știință.

În piesă sînt prezentate și chipurile cîtorva elevi recalcitranți, pe care îi supără realitatea, noutatea, dar, ca și în viață, de altfel, ei sînt în permanență îndrumați de școală, de colegii conștienți, care doresc din toată inima ca fiecare elev să privească drept în față realitatea, să pășească pe drumul cel bun.

Piesa ne-a plăcut mult și am hotărît să începem imediat repetițiile.

Alegerea interpreților n-a fost prea grea, căci majoritatea eroilor sînt elevi de clasa a XI-a, așa că nouă, care cunoaștem această viață, ne-a fost lesne să intrăm în „pielea" eroilor. Ceva mai greu a fost cu alegerea interpreților pentru rolurile profesorilor și ale părinților lui Valeriu Tudoran.

După ce a fost făcută distribuția, am început studierea atentă a piesei. Nici unul dintre noi nu s-a mărginit să înțeleagă numai trăsăturile rolului său; ne-am străduit să pătrundem și esența celorlalte personaje pentru a ne da seama de interdependența dintre acțiunile tuturor eroilor. Analiza rolurilor ne-a luat destul timp, căci noi, fiind elevi, a fost necesar să acordăm în primul rînd atenție învățăturii. Dar, în sfîrșit, de atîta studiat, aproape că am învățat rolurile, așa că aceasta nu ne-a mai luat prea multă vreme.

Repetițiile au avut loc regulat.

Am urmat cu atenție indicațiile regizorale și — după o perioadă scurtă, mai scurtă decît ne-am fi așteptat — ne-am simțit în stare ca în curînd să reprezentăm spectacolul în fața publicului. Era 9 aprilie 1961.

La 12 aprilie 1961, am auzit de epocala călătorie în Cosmos a maiorului sovietic Iuri Alexeevici Gagarin. Nu se putea ca marea victorie să nu ne entuziasmeze. Din acel moment, în rîndul interpreților au început frămîntări. Piesa noastră (care înfățișează strădaniile unor elevi pentru realizarea unui costum de astronaut) era pînă la

acea dată aproape de domeniul fantasticului, de la 12 aprilie însă ea a devenit de profundă actualitate.

Ca să actualizăm şi mai mult piesa, regizorul nostru s-a gîndit să-i propunem autorului să introducă în text cîteva replici prin care să se arate eroismul minunatului om sovietic, Iuri Gagarin.

Găsind ideea bună, tovarăşul Bîrlădeanu ne-a dat cu multă dragoste sprijinul.

Cu toate că au intervenit cîteva greutăţi (ca schimbarea unor „actori"), spectacolul a avut loc la data fixată. În munca noastră am fost ajutaţi necontenit de tovarăşele prof. Margareta Ioaniţoaia şi resp. cult. Ella Evzicov.

Chiar în ziua spectacolului s-au pus la punct cîteva amănunte de mişcare. Interpreţii au trebuit să se obişnuiască cu scena Teatrului Municipal — sala „Filimon Sîrbu" ; să cunoască decorurile ; să se înveţe cu luminile ! Dar cum o parte dintre interpreţi cunoşteau scena şi felul de lucru al meşterilor de la „Filimon Sîrbu", deşi n-am avut decît o singură repetiţie pe scenă, n-am fost stingheriţi de decoruri şi ne-am comportat ca şi actorii care cunosc decorul cu mult înaintea premierei.

Problema costumelor n-a fost dificilă pentru că, piesa fiind de actualitate, interpreţii îşi puteau procura uşor hainele necesare. Mai greu a fost cu costumul „OMULUI DIN PLANETA NECUNOSCUTĂ". Însă şi această problemă a fost rezolvată prin confecţionarea unui costum din material plastic. În ceea ce priveşte casca de astronaut am primit ajutorul Teatrului pentru copii şi tineret, pe scena căruia se joacă piesa „Marţienii".

E adevărat că unul dintre noii interpreţi a avut la un moment dat o şovăială, nemaiamintindu-şi rolul, dar, din fericire, acest fapt a fost observat numai de noi, care cunoşteam textul.

Spectacolul pot spune că a ieşit bine, deoarece prin el am cîştigat în faza raională a concursului interşcolar de teatru — premiul al II-lea.

DRAGOMIR BASARAB
elev în clasa a XI-a D
Şcoala medie mixtă nr. 10
„Zoia Kosmodemianskaia"

Tiparul : Combinatul poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică" și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU

• AUGUST 1961